



Laidiens: **18.10.2018., Nr. 206**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2018/206.9**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 637

Rīgā 2018. gada 16. oktobrī (prot. Nr. 48 14. §)

Elektromagnētiskā lauka iedarbības uz iedzīvotājiem novērtēšanas un ierobežošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma
"Par piesārņojumu" 18.² panta otro daļu*

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. elektromagnētiskā lauka starojuma robežlielumus un mērķlielumus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes;
- 1.2. prasības elektromagnētiskā lauka radītā riska novēršanai vai samazināšanai;
- 1.3. kompetento iestādi ierīču radītā elektromagnētiskā lauka starojuma kontrolei.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

- 2.1. elektromagnētiskā lauka starojuma robežlielumi – elektromagnētiskā lauka iedarbības pieļaujamās maksimālās vērtības, kas noteiktas, pamatojoties uz tā radīto ietekmi uz cilvēku veselību, un kuras ievērojot cilvēki, kas pakļauti elektromagnētiskā lauka iedarbībai, ir aizsargāti pret kaitīgu ietekmi uz veselību;
- 2.2. elektromagnētiskā lauka starojuma mērķlielumi – elektromagnētiskā lauka iedarbības pieļaujamās vērtības, ar ko tiek kontrolēta robežlieluma ievērošana un kas ir noteiktas, lai vienkāršotu procesu, ar kuru ticami pierāda, ka noteiktie cilvēku veselības aizsardzības robežlielumi netiek pārsniegti;
- 2.3. magnētiskās plūsmas blīvums jeb magnētiskā indukcija (B) – lauka vektoriāls lielums, kas darbojas uz kustībā esošiem lādiņiem, izteikts teslās (T). Brīvā telpā un bioloģiskos materiālos magnētiskās plūsmas blīvumu un magnētiskā lauka intensitāti saista šāda sakarība: $B \text{ A/m} = 4 \pi 10^{-7} T$;
- 2.4. strāvas blīvums (J) – elektromagnētiskā lauka inducētās strāvas plūsma caur cilvēka ķermeņa laukuma vienību perpendikulāri tai, izteikta ampēros uz kvadrātmetru (A/m^2);
- 2.5. jaudas blīvums (S) – lielums, ko izmanto, raksturojot ļoti augstas frekvences, kur izstarojuma iespīšanās dziļums ķermenī ir mazs. Jaudas blīvumu nosaka, enerģijas plūsmu, kas darbojas perpendikulāri ķermeņa virsmai, dalot ar virsmas laukumu. To izsaka vatos uz kvadrātmetru (W/m^2);
- 2.6. enerģijas īpatnējā absorbcija (SA) – enerģija, ko absorbē bioloģisko audu masas vienība, izteikta džoulos uz kg (J/kg). To izmanto, lai ierobežotu impulsveida mikroviļņu izstarojuma netermiskos efektus;

- 2.7. enerģijas īpatnējās absorbcijas ātrums (SAR) – ātrums, ar kādu enerģija tiek absorbēta ķermeņa masas vienībā, izteikts vatos uz kilogramu (W/kg). Visa ķermeņa SAR raksturo radiofrekvenču lauka iedarbību, kas izpaužas kā nevēlami termiskie efekti;
- 2.8. elektriskā lauka intensitāte (E) – lauka vektoriāls lielums, kas atbilst spēkam, kurš iedarbojas uz uzlādētu daļiņu neatkarīgi no tās kustības telpā. To izsaka voltos uz metru (V/m);
- 2.9. magnētiskā lauka intensitāte (H) – lauka vektoriāls lielums, kas kopā ar magnētiskās plūsmas blīvumu jeb magnētisko indukciju raksturo magnētisko lauku jebkurā telpas punktā. To izsaka ampēros uz metru (A/m);
- 2.10. kontaktstrāva (I_k) – strāvas plūsma cilvēka ķermenī, tam nonākot kontaktā ar vadītāju elektromagnētiskajā laukā, izteikta ampēros (A).
3. Elektromagnētiskā lauka starojuma robežlielumi un mērķlielumi, kas piemērojami cilvēku aizsardzībai pret elektromagnētiskā lauka ietekmi uz cilvēku veselību, norādīti šo noteikumu pielikumā.
4. Elektromagnētiskā lauka starojuma iedarbības novērtēšanai izmanto novērtēšanas metodi, kur elektromagnētiskā lauka intensitāti nosaka, veicot aprēķinus vai modelēšanu, vai mērījumus vai izmantojot datus, kas iegūti analogisku objektu novērtēšanā, un iegūtos rezultātus salīdzina ar attiecīgajām šo noteikumu pielikumā norādītajām elektromagnētiskā lauka starojuma mērķlielumu vērtībām.
5. Elektromagnētiskā lauka starojuma avotus (turpmāk – starojuma avots) ierīko un lieto tā, lai vietās, kur cilvēki ir pakļauti elektromagnētiskā lauka starojumam, elektromagnētiskā lauka starojuma vērtības nepārsniedz šo noteikumu pielikuma 2. un 3. punktā norādītos mērķlielumus.
6. Personas, kuru īpašumā, lietošanā vai valdījumā ir starojuma avoti, pirms starojuma avota ierīkošanas prognozē iespējamās radītā elektromagnētiskā lauka starojuma vērtības, veicot aprēķinus vai modelēšanu teritorijā, kuru var ietekmēt starojuma avota radītais elektromagnētiskais starojums, vai pamatojoties uz informāciju par analogisku objektu darbības radītā elektromagnētiskā lauka starojuma vērtībām. Ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi, elektromagnētiskā lauka starojuma mērījumus pēc kompetentās iestādes pieprasījuma veic, uzsākot starojuma avota darbību, kā arī objekta ekspluatācijas laikā.
7. Ja elektromagnētiskā lauka starojums ārējā vidē pārsniedz šo noteikumu pielikuma 2. un 3. punktā norādītos mērķlielumus un var ietekmēt cilvēku veselību, šo noteikumu 6. punktā minētās personas pēc kompetentās iestādes pieprasījuma veic mērījumus, lai noteiktu atbilstību šo noteikumu pielikuma 1. punktā norādītajiem robežlielumiem.
8. Veselības ministrija iesaka nacionālajai standartizācijas institūcijai to standartu sarakstu, kurus var piemērot šo noteikumu 9. punktā minēto prasību izpildei (turpmāk – piemērojamie standarti). Nacionālā standartizācijas institūcija savā oficiālajā tīmekļvietnē publicē to piemērojamo standartu sarakstu, kas adaptēti Latvijas nacionālo standartu statusā un kurus var piemērot šo noteikumu 9. punktā minēto prasību izpildei.
9. Lai mēritu un aprēķinātu elektromagnētiskā lauka starojuma ietekmi uz cilvēku veselību, izmanto procedūras, kas nodrošina, ka iegūtie dati ir ticami, reprezentatīvi un salīdzināmi. Ja izmantotās procedūras atbilst piemērojamo standartu prasībām, tās uzskatāmas par atbilstošām šajos noteikumos minēto prasību izpildei.
10. Elektromagnētiskā lauka starojuma mērījumus veic:
- 10.1. laboratorijas, kas akreditētas nacionālajā akreditācijas institūcijā atbilstoši normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību vai citā Eiropas Savienības dalībvalsts akreditācijas institūcijā;

10.2. ar atbilstoši ražotāja noteiktajām prasībām pārbaudītiem un šo noteikumu 9. punktā minētajām procedūrām atbilstošiem mērīšanas līdzekļiem. Informācija par elektromagnētiskā lauka starojuma mērīšanai lietotajiem mērīšanas līdzekļiem, kā arī to pārbaudes dokumentiem ir pieejama mērījumu pasūtītājam un kompetentajai iestādei.

11. Elektromagnētiskā lauka starojuma mērījumus veic teritorijā, kurā cilvēki var tikt pakļauti konkrētā starojuma avota radītā elektromagnētiskā lauka starojumam.

12. Elektromagnētiskā lauka starojuma mērījumus veic ierastos starojuma avota darbības apstākļos.

13. Lai aprēķinātu elektromagnētiskā lauka starojuma no vairākiem starojuma avotiem atbilstību robežlielumiem un mērķlielumiem, izmanto šo noteikumu pielikuma 4. punktā norādītās metodes (algoritmus).

14. Šo noteikumu 6. punktā minētās personas nodrošina piekļuvi informācijai par mērījumu rezultātiem, kas veikti starojuma avotiem saskaņā ar šo noteikumu 6. punktu, publicējot tos savā tīmekļvietnē vai pēc kompetentās iestādes pieprasījuma.

15. Kompetentā iestāde ierīču radītā elektromagnētiskā lauka starojuma kontrolei ir Veselības inspekcija.

16. Šo noteikumu 6. punktā minētās prasības par iespējamo radīto elektromagnētiskā lauka starojuma vērtību prognozēšanu, ierīkojot starojuma avotu, ir obligātas tādu jaunu starojuma avotu būvniecībai un esošu starojuma avotu pārbūvei, atjaunošanai vai uzstādīšanai, kuru projektēšana uzsākta pēc šo noteikumu spēkā stāšanās dienas.

17. Noteikumi stājas spēkā 2018. gada 1. novembrī.

Ministru prezidents

Māris Kučinskis

Veselības ministre

Anda Čakša

Pielikums

Ministru kabineta

2018. gada 16. oktobra

noteikumiem Nr. 637

Elektromagnētiskā lauka starojuma robežlielumi, mērķlielumi un to novērtēšanas metodes

1. Elektromagnētiskā lauka starojuma robežlielumi (no 0 Hz līdz 300 GHz):

Frekvenču josla	Magnētiskās plūsmas blīvums (mT)	Strāvas blīvums (mA/m^2) (vkv)	SAR vidēji visam ķermenim (W/kg)	SAR galvai un rumpim (W/kg)	SAR rokām un kājām (W/kg)	Jaudas blīvums (W/m^2)
0 Hz	40	–	–	–	–	–
>0–1 Hz	–	8	–	–	–	–
1–4 Hz	–	$8/f$	–	–	–	–
4–1000 Hz	–	2	–	–	–	–
1 kHz–100 kHz	–	$f/500$	–	–	–	–
100 kHz–10 MHz	–	$f/500$	0,08	2	4	–
10 MHz–10 GHz	–	–	0,08	2	4	–